

STORMIE OMARTIANOVÁ

SÍLA MANŽELČINY MODLITBY

KAPITOLA PRVNÍ

JEHO ŽENA

Náročnou součástí toho, jak se stát modlící se manželkou – kromě toho, že je nutné obětovat tomu čas –, je udržet si čisté srdce. Abychom spatřily dobré výsledky, naše srdce musí být čisté před Bohem. Proto také musí modlitba za manžela začít modlitbou za jeho ženu. Pokud jste v postoji zloby, hněvu, neodpuštění, nesouhlasu s Bohem – a to dokonce i když k tomu máte pádný důvod –, bude pro vás obtížné rozpoznat vyslyšení vašich modliteb. Pokud však tyto pocity dokážete odevzdat Bohu v naprosté upřímnosti a poté se oddat modlitbám, neexistuje už nic jiného, co může dramatictější změnit vaše manželství. Někdy ženy samy škodí svým modlitbám tím, že se nemodlí se správným postojem srdce. Trvalo mi delší dobu, než jsem na to přišla.

Má oblíbená modlitba ze tří slov

Přeji si, abych mohla říct, že jsem se vždy pravidelně modlila za svého muže – od počátku našeho manželství až do současnosti. Nemodlila. Alespoň ne tak, jak to navrhuji v této knize. Ó, jak já se modlila! Ty modlitby byly

krátké: „Opatruj ho, Pane.“ Byly přímo k věci: „Zachraň naše manželství!“ Ale nejvíce jsem se modlila svou oblíbenou modlitbu skládající se ze tří slov: „Změň ho, Pane.“

Na začátku našeho manželství jsem byla krátce po svém obrácení, můj dosavadní život byl plný svázanosti a chyb a o Boží osvobozující a obnovující moci jsem se potřebovala ještě mnohem naučit. Myslela jsem si, že jsem si vzala muže téměř dokonalého, a co na něm dokonalé nebylo, se mi zdálo roztomilé. Jak šel čas, roztomilé se proměnilo v provokující a dokonalost v nutkavý perfekcionismus. Rozhodla jsem se tedy, že to, co mi na něm nejvíce vadí, je třeba změnit a pak bude vše v pořádku.

Trvalo mi několik let, než jsem přišla na to, že můj manžel se nikdy nepřizpůsobí mým představám. Následovalo ještě několik dalších let, než jsem zjistila, že ho nemohu změnit *vůbec*. Ve skutečnosti se nic nedělo až do té doby, než jsem začala přicházet k Bohu s tím, co mě trápilo, a teprve pak jsem viděla nějaké posuny. A ty se navíc neděly tak, jak jsem si představovala. Já jsem byla tou, na které Bůh pracoval první. Mé srdce muselo být obměkčeno, pokořeno, prohněteno, zformováno a zrekonstruováno, než se Bůh vůbec mohl pustit do práce na mém manželovi. Musela jsem se naučit vidět věci z Božího pohledu – ne tak, jak jsem si myslela, že by měly být.

Postupně jsem si uvědomila, že není možné plně se odevzdat modlitbě, aniž bych nejdříve detailně prozkoumala své srdce. Nemohla jsem jít k Bohu a očekávat odpověď na modlitby, pokud jsem si v mysli uchovala stav neodpuštění, hořkosti nebo zášti. Nemohla jsem se

modlit svou oblíbenou modlitbu ze tří slov, aniž bych ve skrytu své duše nevěděla, že se nejdříve musím modlit Boží oblíbenou modlitbu ze tří slov: „Změň mě, Pane!“

Koho? Mě? ... A změnit?

Neříkejte, že jsem vás předem nevarovala. Když se modlíte za svého muže, zvláště doufáte-li v jeho proměnu, můžete zajisté změny očekávat. Ty první ovšem nenastanou v *něm*, nýbrž ve *vás*. Pokud vás to rozzuřilo tak jako mě, zřejmě si řeknete: „Ale moment! Já nejsem ta, která se potřebuje změnit!“ Bůh však vidí věci, které jsou nám skryté. Ví, kde máme rezervy a co je zapotřebí vylepšit. Nepotřebuje hledat dlouho, aby odhalil postoje a zvyky, které nejsou v souladu s jeho dokonalou vůlí pro náš život. Žádá od nás, abychom nehřešili ve svém srdci, protože hřích nás od něj odděluje a zabraňuje vyslyšení našich modliteb. „Kdybych zamýšlel nepravost ve svém srdci, nebyl by Pán slyšel“ (Žl 66,18). Bůh chce, aby naše srdce byla v pořádku, a nebyly tak nijak a ničím oslabeny odpovědi na naše modlitby.

Celý tento požadavek je zvláště obtížný, pokud máte pocit, že se váš muž vůči vám provinil nelaskavostí, nedostatkem úcty, nevšímavostí, nezodpovědností, nevěrou, krutostí, zneužitím či vás opustil. Bůh však považuje hříchy jako neodpuštění, zlobu, nenávist, sebelítost, nelaskavost a pomstychtivost za stejně závažné jako kterékoli jiné. Vyznejte je tedy a poproste Boha, aby vás osvobodil od všeho, co není z něho. Jedním z největších darů, které můžete svému muži dát, je vaše úplnost. Nejefektivnějším

prostředkem ke změně vašeho manžela může být právě vaše proměna.

Nebojte se, sama jsem s tím vším bojovala. Ve skutečnosti pokaždé, když jsme se s manželem dostali do slepé uličky, jsem vedla s Bohem rozhovor podobný tomuto:

„Vidíš, jaký je, Pane?“

„Vidíš, jaká jsi *ty*?“

„Pane, ty mi říkáš, že jsou ve mně věci, které chceš změnit?“

„Je jich mnoho. Jsi připravena je slyšet?“

„Snad ano.“

„Dej mi vědět, až budeš opravdu připravena.“

„Proč já, Pane? On je ten, kdo se potřebuje změnit.“

„Tady ale nejde o to, kdo se *potřebuje* změnit, ale o to, kdo *je ochoten* se změnit.“

„Ale, Bože, to není spravedlivé.“

„Já jsem nikdy neřekl, že život je spravedlivý, řekl jsem, že *já* jsem spravedlivý.“

„Ale já...“

„Někdo musí být ochoten začít.“

„Ale...“

„Jak důležité je zachovat tvé manželství?“

„Velmi důležité. Ostatní možnosti jsou nepřijatelné.“

„No vidíš. Tak se pojďme pustit do tvé proměny.“

„Pomoz mi tedy, abych se k tomu správně postavila, Pane.“

„To záleží na tobě.“

„Budu se muset modlit za svého muže, i když se on nebude modlit za mě?“

„Přesně tak.“

„Ale to není... Dobře, dobře, vzpomínám si. Život není spravedlivý, ty jsi spravedlivý.“

(Tiché přikývnutí z nebe.)

„Vzdávám se. Můžeš začít. Tohle ale bude hodně bolet! Pro... proměň... Nemohu uvěřit, že to říkám.“

(Zhluboka se nadechují.) „Proměň mě, Pane.“

Bolestivé? Ano! Umírání sebe sama vždycky bolí. Zvláště, pokud jsme přesvědčeni o tom, že ten druhý potřebuje změnu víc než my. Tento druh bolesti ovšem vede k životu. Druhá možnost je stejně bolestivá, ale její konečný výsledek je smrt – smrt snu, vztahu, manželství a rodiny.

Bůh může vzkřísit i to „nejmrtvější“ manželství, ale je třeba se před ním pokořit a toužit žít jeho způsobem – v odpuštění, laskavosti a lásce. To znamená nechat jít minulost a všechnu bolest s ní spojenou a být ochotna vzdát hádku za účelem vítězství v bitvě. Neříkám, že se musíte stát člověkem bez osobnosti, pocitů nebo vlastních myšlenek či se stát pranýřem manželových rozmarů. (Ve skutečnosti pokud jste v jakémkoli fyzickém či psychickém ohrožení, okamžitě opusťte tuto situaci a vyhledejte bezpečné místo a pomoc. Tady se můžete modlit, zatímco se vašemu manželovi dostane pomoci, kterou potřebuje.) Podrobení se je něco, co dáváte ze svého srdce, ne něco, co je od vás vymáháno. Ježíš řekl: „Kdo ztratí svůj život pro mě, nalezne ho“ (srov. Mt 10,39). Když obětujete vlastní život, děláte to dobrovolně, *není* to něco, co je vám násilím vzato. Snažím se tím vyjádřit, jaký musí být váš postoj: „Cokoli chceš ty, Pane. Zjev mi to a já to udělám.“ Znamená to být ochotna zemřít sama sobě a říct: „Proměň mě, Pane.“

Nejsilnější řeč lásky

Když se modlíme za druhou osobu, stane se v našem srdci něco úžasného. Tvrdost se rozpustí. Získáme schopnost dostat se za zranění a odpustit. Nakonec zjistíme, že toho člověka, za kterého se modlíme, milujeme. To je zázrak! Stává se to proto, že při modlitbě vstupujeme do Boží přítomnosti a on nás plní svým Duchem lásky. Když se budete modlit za svého manžela, poroste k němu ve vašem srdci Boží láska. A nejen to. Zjistíte, že roste i jeho láska k vám, ačkoli sám ani neví, že se za něj modlíte – modlitba je totiž tou nejsilnější a nejdůležitější řečí lásky. Dokáže komunikovat způsobem, kterým my ne. Viděla jsem, jak ženy, které už vůči svému muži necítily žádnou lásku, časem zjistily, že když se za svého muže modlí, znovu lásku objevují. Někdy tento rozdíl pocítily už po první vroucí modlitbě.

Mluvit s Bohem o vašem muži je aktem lásky. Modlitba dá vzniknout lásce, láska vyvolává další modlitby, což zase vytváří více lásky. Dokonce i když vaše modlitby na začátku nevycházejí z naprosto nezištných důvodů, v průběhu modliteb dojde k jejich pročištění a následnému osvobození od sobeckosti. Zjistíte, že vaše reakce vůči manželovi jsou láskyplnější. Všimnete si, že věci, které mezi vámi dříve působily rozpory, už nemají tu moc. Budete schopni se dohodnout, aniž byste se hádali. Tato jednota je životně důležitá.

Pokud nemáme jednotu, vše se rozpadá. Ježíš řekl: „Každé království proti sobě rozdvojené zpustne a žádné město nebo dům proti sobě rozdvojený neobstojí“ (Mt 12,25). Modlitba přináší jednotu, i když se nemodlíte spolu. Sama

jsem zakusila, jak se uvolnilo napětí mezi mnou a mým manželem jen tím, že jsem se za něj modlila. A když se ho zeptáte: „Jak se za tebe můžu modlit?“, vnese to rozměr lásky a péče do dané situace. Můj muž se po této otázce obvykle pozastaví a zodpoví ji velmi detailně, ačkoli kdybych se nezeptala, neřekl by mi pravděpodobně nic. Znáám i několik nevěřících mužů, kteří na tuto otázku své manželky reagují pozitivně.

Jde o to, že se jako muž a žena nechceme vydat po rozdílných cestách. Chceme zůstat společně na jedné stezce. Chceme se hluboce doplňovat, být si celoživotními společníky a mít lásku, která trvá do konce života. Modlitba, nejsilnější řeč lásky, to umožňuje.

Už ho ani nemám ráda. – Jak se za něj mohu modlit?

Byla jste někdy na svého muže tak rozzlobená, že to poslední, do čeho by se vám chtělo, by byla modlitba za něj? Já také. Je těžké se modlit za někoho, když se na něj zlobíte nebo když vám ublížil. Ale to je přesně to, co od nás Bůh žádá. Žádá-li nás o to, abychom se modlili za své *nepřátele*, oč více bychom se měli modlit za člověka, se kterým jsme spojeni v jedno a máme ho milovat? Jak se ale přenést přes neodpuštění a kritický postoj?

Prvním krokem je naprostá upřímnost před Bohem. A tak abychom zbořily zdi v našich srdcích a zničily hradby, které zabraňují komunikaci, musíme před Pánem naprosto otevřít naše pocity. Nemusíme před ním nic přikrášlovat. On zná pravdu. Chce jenom vidět, zda jsme ochotné ji přiznat a vyznat jako neposlušnost vůči jeho

vůli. A pokud ano, má pak k dispozici srdce, se kterým může pracovat.

Zlobíte-li se na svého manžela, řekněte to Bohu. Nechte to přerůst do rakoviny, jež se rozšiřuje každým dnem. Neříkejte: „Budu si žít svůj život a on ať si dělá, co chce.“ Když v manželství jednáme nezávisle na sobě, zaplatíme za to. „Ostatně v křesťanství je žena závislá na muži a muž na ženě“ (1 Kor 11,11).

Místo toho řekněte: „Pane, nic ve mně se nechce modlit za tohoto muže. Vyznávám svou zlobu, bolest, neodpuštění, zklamání, rozmrzelost a tvrdost svého srdce vůči němu. Odpusť mi a stvoř ve mně čisté srdce a přímého ducha. Dej mi vůči němu nový, pozitivní, radostný, milující a odpouštějící postoj. Tam, kde udělal chybu, zjev mu to a usvědč jeho srdce. Veď ho po stezce pokání a vysvobození. Pomož mi, abych se od něj kvůli svému neodpuštění neodtahovala citově, duševně ani fyzicky. Pomož nám k tomu, abychom tam, kde je toho zapotřebí, byli schopni jeden druhého požádat o odpuštění. Pokud existuje něco, co nevidím a co zhoršuje náš problém, zjev mi to a pomoz mi tomu porozumět. Odstraň všechny klíny nepochopení, zmatku a špatné komunikace, které mezi nás byly vraženy. Pokud se chováme způsobem, jež je třeba změnit, modlím se za to, abys tuto změnu umožnil. Jakkoli toužím držet se toho hněvu, který k němu cítím, protože mám pocit, že je oprávněný, chci to, co chceš ty. Dávám tedy všechny své pocity do tvých rukou. Obnov ve mně cit lásky k mému muži a dej mi slova, jež zahojí tuto situaci.“

Máte-li pocit, že byste to zvládla, pokuste se o následující experiment. Modlete se za svého muže každý den

po dobu jednoho měsíce. K tomu si vyberte jednu ze třiceti oblastí modlitebního úmyslu, které jsem zahrnula do této knihy. Modlete se jednu kapitolu denně. Žádejte Boha o to, aby na vás vylil své požehnání a naplnil vás oba svou láskou. Uvidíte, zda se vaše srdce obměkčí. Všimněte si také, zda se postoj vašeho muže k vám nezačne měnit. Sledujte, jestli váš vztah nefunguje s větší hladkostí. Pokud je pro vás těžké se k tomuto zavázat, přemýšlejte o tom z Boží perspektivy. Podívat se na manžela Božíma očima – nejen jako na vašeho muže, ale i jako na Boží dítě, syna, kterého Bůh miluje – může být velkým zjevením. Kdyby vám někdo zavolal a požádal vás, abyste se modlila za jeho dítě, udělala byste to pro něj, že? Vidíte, Bůh vás žádá.

„Zmlkni a modli se“

Bible říká, že všechno má svůj čas. A to nikde neplatí tak jako v manželství, zvláště co se týče slov, která vyslovíme. Je čas mluvit a čas být zticha a šťastný je ten muž, jehož žena je schopna odlišit tato dvě období. Každý, kdo žije v manželství již nějaký čas, určitě zjistil, že jsou věci, které je lépe neříkat nahlas. Žena má zvláštní schopnost ublížit svému muži hlouběji než kdokoli jiný a muž dokáže totéž. Přes veškeré omluvy už slova jednou vyřčená nelze vzít zpět. Mohou být pouze odpuštěna a to není vždy snadné. Někdy to, co vyslovíme, jenom překáží tomu, co chce Bůh učinit, takže je nejlepší zmlknout a modlit se.

Na začátku našeho manželství jsem nic moc neříkala, když jsem měla pocit, že je něco v nepořádku. Skrývala jsem své pocity uvnitř. Po narození našeho prvního dítěte

jsem se stala výmluvnější. Čím více jsem však vyjadřovala své názory a výhrady, tím více Michael vzdoroval a častěji jsme se hádali. Cokoli jsem řekla, nejenže nedosáhlo ničeho v té oblasti, kterou jsem se snažila ovlivnit, ale mělo to naprosto opačný účinek. Trvalo mi několik let, než jsem zjistila to, co se miliony žen naučily během staletí: *Rýpání a popichování nefunguje*. Kritizování nefunguje. Někdy se dokonce i obyčejné mluvení jeví jako zcela bezmocné. Zjistila jsem, že modlitba je jedinou věcí, která *funguje* vždy.

Jednou ze záruk, kterou poskytuje modlitba, je, že musíte jít skrze Boha. To znamená, že nám neprojdou špatné postoje, nesprávné myšlenky nebo chybné motivy. Když se modlíte, Bůh odhalí ve vaší osobnosti vše, co se staví proti jeho pořádku věcí.

Můj muž nebude dělat věci, které nechce. A pokud je nakonec udělá, členové jeho rodiny za to zaplatí. Pokud existuje něco, na čem mi opravdu záleží, aby udělal, naučila jsem se modlit tak dlouho, dokud nemám Boží pokoj ve svém srdci – a teprve potom ho požádat. Někdy mi Bůh v oné věci promění srdce, jindy mi třeba ukáže jiné řešení, a tak nemusím říkat nic. Pokud je potřeba něco vyslovit, snažím se to ze sebe jen tak nevyhrknout. Modlím se nejprve za Boží vedení.

Trvalo mi ovšem dlouho, než jsem na to přišla. Stalo se to jednoho dne, když jsem narazila na verš z knihy Přísloví: „Lépe je bydlet v zemi pusté než se ženou svárlivou a zlostnou“ (Př 21,19). Z nějakého důvodu se mě to dotklo. „Ale Pane,“ ptala jsem se, „co ten výrok ‚Lepší jsou zjevná kárání než skrývaná láska‘ (Př 27,5) znamená? Neměly bychom my ženy říkat svým manželům, když je něco

v nepořádku?“ Bůh odpověděl: „Všechno má určenou chvíli a veškeré dění pod nebem svůj čas [...], čas mlčet i čas mluvit“ (Kaz 3,1.7). Problém je v tom, že ty neumíš rozpoznat, kdy je čas ani na jedno z nich. A také to neumíš dělat s láskou.“ „Dobře, Pane,“ řekla jsem, „ukáž mi, kdy mluvit a kdy mlčet a modlit se.“

První příležitost nastala hned vzápětí. Zrovna jsem založila týdenní modlitební skupinu žen u nás doma. Byla to pro mě tak silná zkušenost, že jsem navrhla svému muži, aby založil podobnou skupinu pro muže. Ale on o tom nechtěl ani slyšet. „Nemám na to čas,“ zněla jeho nepříliš nadšená odpověď.

Čím víc jsem o tom mluvila, tím podrážděnější byl. Poté, co jsem od Boha přijala pokyn „Zmlkni a modli se“, jsem se rozhodla to zkusit. Přestala jsem o tom mluvit a začala jsem se modlit. Požádala jsem o modlitby také svou modlitební skupinu. Od té doby, co jsem přestala svůj návrh zmiňovat a začala se za něj modlit, uplynuly dva roky. A pak jednoho dne Michael rázně oznámil, že zakládá modlitební skupinu pro muže, která funguje až dodnes (a on stále neví o tom, že jsem se za to modlila). I když to trvalo déle, než bych si já představovala, došlo k tomu. A při svém čekání jsem v sobě měla pokoj, který bych nepocítila, kdybych bývala nebyla zmlkla.

Z Bible víme, že než se královna Ester vydala za svým mužem – králem – ohledně velice důležité věci, modlila se, postila a hledala Boží načasování. V sázce bylo hodně a ona to věděla. Nevběhla k němu s pokřikem: „Tví kamarádi zabijáci zničí naše životy!“ Místo toho se nejdříve modlila a pak sloužila svému muži láskou, zatímco Bůh připravoval jeho srdce. Pán nám vždy dá ta správná slova

a ukáže nám, kdy je vyslovit, když ho o to poprosíme. Načasování je nejdůležitější.

Zнала jsem lidi, kteří používali výmluvu typu „já jsem jenom upřímný“ k tomu, aby ostatní ničili svými slovy. V Bibli je napsáno: „Hlupák soptí, co mu dech stačí, ale moudrý se vždycky ovládne“ (Př 29,11). Jinak řečeno, je hloupé vždy vyjavit všechny své pocity a myšlenky. Upřímnost neznamena, že musíte být naprosto otevřená v každé své poznámce. To lidem ublíží. Zatímco upřímnost je nutná pro úspěšné manželství, vyčítat manželovi všechno, co je s ním v nepořádku, není nejen doporučeníhodné, ale ani to nezjevuje celou pravdu. Úplná pravda pochází z Boží perspektivy. Bůh bezpochyby nemá stejný problém s některými aktivitami vašeho manžela, jako máte vy. Naším cílem musí být ne donutit svého muže dělat to, co chceme *my*, nýbrž uvolnit ho pro Boha, aby s ním mohl dělat to, co chce on.

Odlište pečlivě, co je skutečně správné a co špatné. Pokud to, co vás znepokojuje, nezapadá jasně do žádné z těchto kategorií, nechte si své názory pro sebe; nebo se za ně modlete a pak, tak jak vás povede Bůh, je předložte ke klidné diskusi. Bible říká: „Ústa spěšně neotvírej, neukvapuj se v srdci, když máš pronést slovo před Bohem; vždyť Bůh je v nebi a ty na zemi, tak ať jsou nemnohá tvá slova“ (Kaz 5,1). Je doba, kdy máme jen naslouchat a nepokoušet se radit. Doba, kdy máme spíš podpírat než nabízet konstruktivní kritiku.

Ani na okamžik nenavrhuji, že byste se měla stát kusem hadru, který se nikdy neopovází konfrontovat svého manžela s pravdou – obzvlášť pokud se jedná o jeho dobro. Samozřejmě musíte vyjadřovat své myšlenky a pocity. Ale

jak je váš muž jednou uslyší, netlačte na něj až do bodu, kdy se to stane předmětem sporů a hádek.

Pokud máte na srdci slova, která se těžko přijímají, požádejte Boha o pomoc při rozpoznání doby, kdy bude váš muž otevřený jejich přijetí. Modlete se za správná slova a za jeho srdce, aby bylo vnímavé. Vím, že je to obtížné, zvláště máte-li na jazyku několik peprných slov a už se nemůžete dočkat, až je vypustíte z úst. Ale jakkoli těžké se to zdá, je lepší je nejdříve vyslovit před Bohem, aby je mohl zjemnit svým Duchem. Toto obzvlášť platí pro situace, kdy komunikace vyhasla a každé slovo přináší jenom další bolest. Byla bych šťastná, kdybych se naučila, že se mám modlit dříve, než promluví. Má slova u manžela mnohdy vyvolávala obrannou reakci, z níž vzešla hrubá slova, kterých oba litujeme. Mé návrhy na něj působily jako nátlak, aby něco udělal či se někým stal, ačkoli jsem vždy měla na mysli jeho dobro. Dokázal to přijmout až od Boha.

Když spíš než ze své tělesnosti žijeme z Boží moci, nemusíme o moc usilovat našimi slovy. „Boží království se přece nezakládá na slovech, ale na síle“ (1 Kor 4,20). Změna nepřichází díky slovům, která vyslovíme, ale z Boží moci, jež je doprovází. Budete ohromeny tím, jaké moci vaše slova nabudou, když se budete modlit před tím, než promluvíte. A ještě víc se podivíte nad tím, co se může stát, když zmlknete a necháte Boha působit.

Obsah

Poděkování.....	7
Předmluva	9
O jakou moc se jedná.....	13
<i>Zadržte! Než odepíšete své manželství...</i>	16
<i>A co já? Já také potřebuji modlitby</i>	22
<i>Modlitby jedna po druhé</i>	24
Kapitola první	
Jeho žena.....	25
<i>Má oblíbená modlitba ze tří slov</i>	25
<i>Koho? Mě? ... A změnit?</i>	27
<i>Nejsilnější řeč lásky</i>	30
<i>Už ho ani nemám ráda. – Jak se za něj mohu modlit?</i>	31
<i>„Zmlkni a modli se“</i>	33
<i>Věřící či nevěřící</i>	38
<i>Vytváření domova</i>	39
<i>Opustit svá očekávání</i>	42
<i>Ve vsí úctě</i>	44
Kapitola druhá	
Jeho práce	51
Kapitola třetí	
Jeho finance	59

Kapitola čtvrtá	
Jeho sexualita	65
Kapitola pátá	
Prokazování náklonnosti.....	73
Kapitola šestá	
Jeho pokušení.....	79
Kapitola sedmá	
Jeho mysl.....	85
Kapitola osmá	
Jeho obavy	91
Kapitola devátá	
Smysl jeho života	97
Kapitola desátá	
Jeho volby	103
Kapitola jedenáctá	
Jeho zdraví.....	107
Kapitola dvanáctá	
Jeho ochrana.....	113
Kapitola třináctá	
Jeho zkoušky.....	117
Kapitola čtrnáctá	
Jeho integrita	123
Kapitola patnáctá	
Jeho pověst.....	127
Kapitola šestnáctá	
Jeho priority	133
Kapitola sedmnáctá	
Jeho vztahy	139

Kapitola osmnáctá	
Jeho otcovství.....	145
Kapitola devatenáctá	
Jeho minulost	151
Kapitola dvacátá	
Jeho postoje	157
Kapitola dvacátá první	
Jeho manželství.....	161
Kapitola dvacátá druhá	
Jeho emoce	167
Kapitola dvacátá třetí	
Jeho cesta	171
Kapitola dvacátá čtvrtá	
Jeho řeč	177
Kapitola dvacátá pátá	
Jeho pokání.....	181
Kapitola dvacátá šestá	
Jeho vysvobození.....	185
Kapitola dvacátá sedmá	
Jeho poslušnost	191
Kapitola dvacátá osmá	
Jeho sebepojetí	197
Kapitola dvacátá devátá	
Jeho víra	203
Kapitola třicátá	
Jeho budoucnost	207